

Kazatel: Josef Hurta

Písně: 115, 563, 339, 744

Čtení: J 14, 1 – 7

Text: J 20, 19 – 29

Téhož dne večer - prvního dne po sobotě - když byli učedníci ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš a postavil se uprostřed nich a řekl: "Pokoj vám." Když to řekl, ukázal jim ruce a bok. Učedníci se zaradovali, když spatřili Pána. Ježíš jim znovu řekl: "Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás." Po těch slovech na ně dechl a řekl jim: "Přijměte Ducha svatého. Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, a komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou." Tomáš, jinak Didymos, jeden z dvanácti učedníků, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. Ostatní mu řekli: "Viděli jsme Pána." Odpověděl jim: "Dokud neuvidím na jeho ruce stopy po hřebecích a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím." Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se a řekl: "Pokoj vám." Potom řekl Tomášovi: "Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!" Tomáš mu odpověděl: "Můj Pána a můj Bůh." Ježíš mu řekl: "Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili."

Téhož dne večer – tedy v neděli, kdy byl Ježíš vzkříšen se učedníci shromáždili v nějakém domě. Ale důvodem jejich shromáždění není oslava vzkříšeného Krista. Je to úkryt, schovka, hlavně aby nás nikdo nenašel. Jsou zamčené dveře? Naštěstí ano.

Ty zavřené, doslova zamčené dveře vyjadřují strach a pocit ohrožení. Zmíním tři podoby toho strachu.

1) Už tady je nějak zachycena zkušenost křesťanů s pronásledováním, které zažijí v dějinách ještě mnohokrát. Od jinověrců, bezvěrců i souvěrců. Už tady jsou předznamenány římské katakomby prvních křesťanů, hořící hranice domnělých kacířů ve středověku, shromáždění tajných evangelíků za protireformace i komunistické lágry pro křesťany neloajlní vůči režimu. Je to obraz podzemní církve nebo církve schované za zdmi kostelů a modliteben.

2) Ty zamčené dveře představují také uzavřenost církve, neprůchodnost ani tam ani ven, je to jakýsi nepřekročitelný práh, který dodnes činí potíže jak těm, kdo jsou uvnitř tak i těm, kdo jsou vně. Ten strach je vlastně oboustranný. Křesťané se bojí vlivu světa, svět se bojí křesťanství. Je to uzavřenost na obou stranách.

3) Není to jen záležitost církve a světa. Ty zamčené dveře máme i sami v sobě. Věřící člověk se bojí připustit si k tělu nebezpečné otázky a pochybnosti, které ohrožují jeho víru a nevěřící se bojí pustit si k srdci víru v Ježíše, protože co kdyby to bylo jen náboženské mámení.

Naštěstí pro vzkříšeného Krista jsou všechny zamčené dveře průchozí.

Ani strach ani úkryt učedníků nezabránil Ježíšovi, aby se jim ukázal. A oni si uvědomili, že má na ruce rány a že má i probodený bok, a že je to ten, o němž je psáno u proroka Zachariáše: „Budou vzhlížet ke mně, kterého probodli“. Učedníci se poté zaradovali a strach byl najednou pryč, protože poznali Ježíše, který jim nic nevyčítá, ale přeje jim pokoj.

Tuto zkušenost ale neměl Tomáš. Nebyl v ten den s nimi, nezažil to nedělní společenství, protože byl nevíme kde, prostě někde venku. Možná nebyl tak ustrašený jako ostatní. To je celý on. Tomáš se toho nebojí. Např. když umřel Lazar, vyzýval všechny, ať mu jdou na pohřeb, přestože jim v Judsku nedávno hrozilo kamenování. Anebo když Tomáš něčemu nerozuměl, tak se prostě nebál zeptat. „Pane, nevíme, kam jdeš. Jak bychom mohli znát cestu?“ Bez jeho zvědavé otázky bychom možná v bibli neměli Ježíšovu pozoruhodnou odpověď: „Já jsem ta cesta, pravda a život.“

A tak to obvyklé pejorativní označení „nevěřící Tomáš“ neodpovídá skutečnosti. Tomáš je představitelem poctivého a odvážného hledače, který nechce věřit jen tak napůl a jen tak

něčemu. Chce pochopit a správně uchopit svoji víru. Chce mít vlastní zkušenost. Při prvním nedělním shromáždění s učedníky nebyl. Nezískal osobní zkušenost se vzkříšeným Ježíšem. A když další neděli přišel, nechtěl dělat, jakož je přece také samozřejmě věřící. A na informaci svých přátel, kteří mu nadšeně hlásí, že viděli Pána, reaguje velmi strážlivě až skepticky, a hlavně upřímně a pragmaticky: „Dokud neuvidím na jeho rukou stopy po hřebech a dokud nevloším do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím.“ Pozor, to není projev odmítání víry. Tomáš pouze nechce věřit slepě, naivně. Chce vědět a vidět, jak se věci mají. Chce identifikovat Vzkříšeného podle jeho ran, tedy že je to ten, kdo trpěl na kříži. Takového Ježíše on zažil a v takového bude věřit.

My si občas pro svou víru klademe také různé podmínky, ale dost často je to spíše projev alibismu pro to, abychom si ospravedlnili svoji nevíru. To ale není Tomášův případ. On věřit chce, ale potřebuje potvrzení své víry, že vzkříšený Kristus není nějaká nová mýtická postava, nýbrž že je to ten, který jej provázel životem, který kázal a uzdravoval, prostě ten, kterého skutečně znal a zažil. Jinak si toho vzkříšeného Krista jen tak nepustí k tělu.

Ale ani tento zámek a závora na Tomášově srdci není pro Ježíše překážkou. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se doprostřed a řekl: „Pokoj vám.“ Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuji a věř!“

Doslovný překlad ovšem zní: „Nebud' nevěřící, ale věřící“. Pochybnosti má totiž i věřící člověk. Pochybnost a víra je rub a líc téže mince. Věřící člověk je zároveň zdravě pochybující. Ale nevěřící člověk je ten, který nechce ani pochybovat a má ve své nevěře jasno. Tomáš takto zapříčený nebyl. Když pochopil, že před ním stojí ten ukřižovaný, svoji nevíru odhodil jako nepotřebnou.

Ježíš mu dokonce nabídl: „Dotkni se mých ran“. Sáhnout si na Kristovy rány, sáhnout si až na dno svých sil, sáhnout si na smrt, to je zkušenost sice Kristovská a mnohým je dopřána, ale člověk se bez ní raději obejde. A když si to člověk uvědomí, raději si řekne: „To nechceš!“ Ani Tomáš to nakonec nepotřeboval. Ježíš mu říká: Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili. Uvěřit, aniž bych si musel sáhnout na bolest a jítřit Kristovy rány je milost a požehnání. A budme rádi, jsme-li toho ušetřeni.

Tomáš pochopil, že vzkříšený Kristus je ten, kdo byl za něj ukřižován, umřel, kdo si sáhnul až na dno, kdo sestoupil do pekel, ale přesto vstal. Tohoto Ježíše chce uznávat za svého Pána, takový Ježíš je pro něj Bohem. Je zvláštní, že právě v době sepsání Janova evangelia vyžadoval římský císař Domitian, aby ho nazývali titulem „pán a bůh náš“. To si tak někdy vládcové hrají bohy. Učedník Tomáš nevěří v nějakého nabubřelého politika. Za svého Pána a Boha prohlásí ukřižovaného Ježíše Krista, který se prokazuje svými ranami. A tak se právě Tomáš, tento údajně „nevěřící učedník“ stává tím, kdo jako první z apoštolů zcela jasně formuluje křesťanské vyznání.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, jsi pro nás Bohem, protože jsi za nás trpěl a ukázal jsi nám, že to je cesta k vítězství. Ukázal jsi nám, že lásku ani smrt neporazí. Kéž se této víry v životě držíme a odvážně ji vyznáváme: Věřím v Boha...*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, věříme v Boží moc, která tě vzkřísila z mrtvých a proto se k tobě modlíme, abys i dnes dával lidem podíl na tvém zmrtvýchvstání. Abys tam, kde vládlo zoufalství vzkřísil v lidech naději. Abys tam, kde vládla skepse vzkřísil víru v srdcích lidí. Aby tam, kde vládl smutek probudil radost. Prosíme, aby tam kde lidé rozšívají bolest a smrt jsi svou mocí probouzel život. Prosíme, aby tam, kde jsou mezilidské vztahy na bodě mrazu jsi dal lidem pocítit teplo lásky a důvěry. Bože náš, modlíme se za to, aby tam, kde my lidé selháváme, jsi ty sám použil svou moc k zastavení násilí, nenávisti a ukončil zabíjení. Předkládáme ti v modlitbách naše starosti o budoucnost, o své blízké, prosíme za naše nemocné. Pane, v tebe vkládáme svou důvěru. A této důvěře a ve tvém jménu voláme k Bohu Otci: Otče náš...*